

Your complimentary
use period has ended.
Thank you for using
PDF Complete.

[Click Here to upgrade to
Unlimited Pages and Expanded Features](#)

Uppsats

Far och son i Göran Tunströms
roman *Juloratoriet*
ó i ett manlighetsperspektiv

HT 2007
Författare: Johanna Johansson
Handledare: Catrine Brödje

1. Inledning	3
1.1 Syfte och disposition	3
1.2 Teori och metod	4
1.2.1 Far och sonrelationer.....	7
1.3 Tidigare forskning om Göran Tunström	8
2. Relationerna far och söner emellan	10
2.1 Aron	11
2.1.2 Sidner	13
2.1.3 Aron och Sidner	16
2.2 Relationen Sidner och Viktor	17
2.2.1 Sidner som far.....	17
2.2.2 Viktor	18
2.2.3 Sidner och Viktor.....	20
2.3 Torin och Gary.....	21
3. Avslutande diskussion	24
4. Källhänvisning	26

00) *Juloratoriet* under en av kurserna vi har haft i

litteraturvetenskap och jag fastnade för den på en gång. Det är en av min absoluta favorit böcker och för mig var det självklart att jag skulle använda mig av den när jag skrev den här rapporten om *Juloratoriet* ur ett manlighetsperspektiv. Kursen innan pratade vi om olika perspektiv och det som jag fann mest intressant var just manlighetsforskningen och det visade sig också att det var det perspektivet som lämpade sig bäst för att jag skulle kunna göra min undersökning.

Juloratoriet anses vara ett av Göran Tunströms viktigaste verk. Det var tack vara *Juloratoriet* som han fick sitt verkliga genombrott. För den fick han år 1984 Nordiska rådets litteraturpris och den filmatiserades även senare.¹

Juloratoriet är en mycket speciell roman med många speciella och viktiga karaktärer och alla är viktiga på olika sätt. Vi har Solveig, som hela romanen bygger på, och hennes familj, hennes man Aron, sonen Sidner och Eva-Liisa, dottern. Alla är otroligt olika, men ändå lika. Den som skiljer sig mest är Eva-Liisa, hon är till exempel den som klarar sig bäst efter Solveigs död.

Romanen handlar inte bara om denna familj, utan det finns även sidohistorier som är intressanta att följa, till exempel Torin och hans öden. Sedan finns det Tessa, hur hon har det, hur hon kommer in i Sidners familj och får både Aron och Sidner till sig, men av helt olika anledningar. Aron får hon till sig genom deras brevväxling och att han tror att hon är Solveig. Sidner kommer till henne för att han vill ställa allt till rätta efter sin far. Arons och Tessas meddelande utvecklar sig ganska snart till en vänskap där de börjar brevväxla med varandra. Inte långt senare bestämmer sig Aron för att åka till Nya Zeeland för att för första gången träffa sin nyfunna vän. Tessa blir kär i Aron, medan Aron tror att det är Solveig han har fått kontakt med. Det är denna Tessa Sidner sedan åker till när han blivit frisk. Vi får även följa Fanny, modern till Sidners son Viktor och hur hon håller Viktor borta från Sidner och vad som händer när de tillslut träffas.

1.1 Syfte och disposition

I denna uppsats ska jag undersöka de far- och sonrelationer som finns i romanen *Juloratoriet*. Framförallt Sidners och Arons samt Sidners och Viktors relation till

---

¹Bernt Olsson och Ingemar Algulin, *Litteraturens historia i världen*, Stockholm, 2002, s 563

...er det kommer sig att relationen speglar sig på det sätt
...av någon anledning ser jag de personerna, och deras
relationer, som några av de viktigaste elementen i romanen. Jag kommer utöver det även att
undersöka Torins och Garys relation till varandra. Min frågeställning kommer alltså att vara:
Hur är relationerna till varandra? Hur kommer det sig att relationerna ser ut som de gör?

Jag ska göra denna undersökning med hjälp av perspektivet manlighetsforskning och då
med inriktning på far och son.

Dispositionen i min uppsats kommer att vara upplagd att jag börjar med en inledning där
jag tar upp *Juloratoriet*, lite om handlingen i romanen och var den placeras i Göran
Tunströms författarskap. Vidare går jag in på den teori jag kommer att använda mig av, först
allmänt om manlighetsforskningen och sedan kommer jag in på min inriktning - far och son.
Därefter kommer jag in på min analys där jag tar upp relation för relation och avslutningsvis
har jag en avslutande diskussion.

1.2 Teori och metod

Manlighetsforskningen är ett relativt nytt perspektiv som man har börjat använda sig av
inom litteraturvetenskapen. Det var först under 90-talet som det blev stort runt om i världen
och ett par år senare kom vetenskapen även till Norden och Sverige.²

Inom manlighetsforskningen finns det två olika termer som är viktiga och som skiljer på
manlighet, nämligen *essentialism* och *konstruktivism*. Essentialism är det som betonar
mannens inneboende, de ärftliga egenskaperna, medan konstruktivism är det som främst ser
manlighet som en social och kulturell konstruktion.³

Det som också är viktigt att skilja på är manlighet och maskulinitet. Man kanske tror att
det betyder samma sak, men om man läser om det ordentligt så blir skillnaderna de emellan
tydliga. Båda begreppen används inom manlighetsforskning och är viktiga på sitt sätt för att
kunna förklara män. *Manlighet* betyder hjältemod och kurage, medan *maskulin* betyder
manlig.⁴ När jag förklarar manlighetsforskningen så är det dessa begrepp jag till största del
kommer att använda mig av och med hjälp av förklaringen av dem så blir det klarar vad jag
menar och vill få fram.

² Torbjörn Forslid, *Varför män - om manlighet i litteraturen*, Stockholm, 2006, s. 13

³ Ib., s. 16

⁴ <http://dblex.com/synonymlexikon/>

söker man bland annat manlighet och manlig identitet, ta är att man ska motverka den könsblindhet som finns och som man kan uppfatta finns mot män.⁵

Man kan inte se på män som *en* manlighet, utan det finns många olika. Varje man representerar olika manligheter, beroende på vilken klass de kommer från, deras ålder, sexualitet, vilken religion de har och även deras etniska bakgrund.

Inom manlighetsforskningen undersöker man även relationen mellan man och man och inte som inom feminismen där man undersöker relationen mellan kvinna och man. Manlighet har ofta varit en homosocial företeelse, de relationerna som finns inom könet har helt enkelt prioriterats. För män har andra mäns åsikter och respekt varit viktigare, de har brytt sig mer om det än om kvinnornas respekt och deras godkännande.⁶

En annan viktig del som man tittar på är maktspelet män emellan. Detta maktspel finns på olika nivåer, i olika grader och även sexualitet, klass och etnisk bakgrund

Connell har utvecklat en modell och med hjälp av den kan man analysera olika maskuliniteter. På den första nivån iakttar man maktspelet och då skiljer man på *hegemonisk*, *delaktig* och *underordnad* manlighet. Den *hegemoniska* manligheten är den idealbild som finns av mannen, vilken dominerar och förmedlar ett visst samhälle. Här är olika massmedier och populärkultur viktig. Harrison Ford är ett exempel, han behöver inte vara den hegemoniska mannen på det privata planet, utan det är han i sina filmer.⁷ Den *delaktiga* mannen, är den vardagliga mannen. Han är en passivare variant av den hegemoniska maskuliniteten. Många män inom denna grupp respekterar sina fruar och kvinnor och de skulle aldrig bruka våld mot en kvinna. De hjälper även till i hemmet och när de gör detta övertygar de sig själv om att feminister måste vara öBH-brännande extremister.⁸

De homosexuella männen och andra som kan uppfattas som omanliga eller feminina är den *underordnade* mannen. Den underordnade mannen ses absolut inte som en idealman utan han är längst ner på den skalan. Många homosexuella män utesluts från det omanligaö samhället, bland annat från den politiska och kulturella marknaden, vilka råkar ut för olika sorters av smutskastning, legats våld och gatuvåld. Det är inte bara homosexuella män som uppfattas som underordnade, utan det kan även vara heterosexuella män. Skillnaden mellan

---

⁵ Forslid, s. 14

⁶ Ib., s.15

⁷ R.W. Connell, *Maskuliniteter*, Göteborg, 2003, s.101

⁸ Ib., s. 103

de blir kallade olika saker, såsom morsgris, nolla, klant

Connell tillför på den andra nivån klass och etnicitet, då han skiljer mellan *auktoriserade* eller *marginaliserade* positioner. På detta sätt skapar han ett slags ramverk och inom detta kan man urskilja och analysera olika maskuliniteter. Connell använder sig av marginaliserade när han pratar om relationerna mellan olika maskuliniteter i underordnade och dominanta klasser. Han menar att marginaliserade alltid hör samman med auktoriseringen av den dominerande gruppens hegemoniska maskulinitet och på så sätt kan vissa svarta produkter vara en slags förebild för den hegemoniska maskuliniteten. Bara för att en del svarta har pengar och berömmelse betyder det inte att svarta män i gemen har någon större social auktoritet. Den relation som finns mellan auktorisering och marginalisering finns även mellan olika underordnade maskuliniteter. Ett exempel är Oscar Wilde, som var homosexuell, men det ifrågasattes inte förrän han hamnade i bråk med en rik aristokrat.¹⁰

Inom manlighetsforskningen har det inte gjorts så mycket ännu inom svensk litteraturvetenskapen, fast det är på uppgång. De områden man har kommit längst på är faderskap och papparollen. Inom alla stora områden finns det luckor och de största luckorna är inom klass, kön, ålder och andra grundläggande faktorer.¹¹

Något annat som man har gått närmare in på inom manlighetsforskningen är ömanlighetens intima relation till självbehärskning. Att ha självkontroll är ett mänskligt drag som alla har, förutom barn och svårt psykiskt sjuka människor. Mannens självbehärskning har drivits hårt i industrialismens och den moderna manligheten i dagens samhälle. Stark, låta sig ledas av sitt förnuft och inte sina känslor och stå upprätt in för folk, det är så en man ska vara. Han ska visas stark utåt, han ska gå med stadiga steg, han får absolut inte falla och visa sig svag.¹²

Barbro Lennéer-Axelsson skriver i sin bok *Männens röster - I kris och förändring* att kvinnor kan bli förvånade över männens reaktion. Han kanske börjar slåss eller gråta, när hon vill bryta upp, kanske skilja sig. Förvånad blir hon för hon är inte van att se hans känslor

⁹ Ib., s. 102

¹⁰ Ib., s. 105

¹¹ Forslid, s 19

¹² Claes Ekenstam i *Örädd att falla: gråtens och mansbildens sammanflätade historia* i Anne Marie Berggren (red.), *Manligt och omanligt i ett historiskt perspektiv*, Uppsala, 1999, s. 157

g var hon en självklarhet för mannen och han tog henne

1.1.2 Far- och sonrelation i teorin

Jag har titta närmare på de far- och sonrelationer som finns i *Juloratoriet*. Torbjörn Forslid skriver i sin bok *Varför män - om manlighet i litteratur* om Sven Delblanc och hur han beskriver sin relation med sin far i självbiografen *Livets ax* (1991). Den relationen mellan far och son var komplicerad, en frånvarande fader som han inte kunde nå fram till och som förföljde honom genom hela hans liv. Som pojke tvingas han till att vara en pajas och detta har sedan även till viss del följt med honom i hans liv som vuxen. Torbjörn Forslid tar fram olika saker som kan representera en far ur olika litteraturepoker. Under 1800- och 1900-talet fann man ofta en tyrannisk far och att son gjorde revolt mot honom. Medan under de senaste decennierna så har det varit en helt annan far som beskrivits, den frånvarande fadern. Han tar även fram att hur bristande kommunikation mellan far och son kan leda till att barnet blir hyperaktivt eller passivt. Framförallt så blir barnet ensamt på grund av detta. Det är inte bara barnet som blir ensamt, utan även fadern kan bli det.¹⁴

Thomas Johansson skriver i sin artikel *öPappor och deras papporö* om fäder och deras söner och hur sönerna utvecklar en annan identitet därför att de inte vill likna deras far för mycket och eventuellt känna en rädsla för detta. Då kan de göra en slags revolt mot fadern, det han står för och den han är. De skapar helt enkelt en ny typ av faderskap och manlighet, men detta gör de i relation till fadern, för deras pappor var den traditionella ömannenö och uppfostrats så.¹⁵

Många barn söker sig till imitationer för att utveckla sin manlighet på grund av att fadern är frånvarande, de kan då bli olika superhjältar eller personer i olika våldsfilmerna. Men något som hjälper dem att utveckla sin manlighet är identifikationen med sin far, som person, eller kanske med hans drömmar eller med hans livsplaner.¹⁶

På 70-talet började man att diskutera och framförallt ifrågasätta den traditionella bilden av mansrollen. Frågan om mannens identitet och förändring av denna sattes i relation till faderskap. Man menade om mannen skulle tillbringa mer tid med sina barn och på så sätt

---

¹³ Barbro Lennéer-Axelsson, *Männens röster i kris och förändring*, Stockholm, 1989, s. 99

¹⁴ Forslid, s. 52-60

¹⁵ Thomas Johansson *öPappor och deras papporö* i Claes Ekenstam (red.), *Rädd att falla - Studier i manlighet*, Stockholm, 1998, s. 319-323

¹⁶ *Ib.*, s. 325-326

...ulle den tidigare bilden av manligheten reformeras och om faderskap. Diskussionen om hur faderskapet och manligheten har förändrats har diskuterats länge. På 80-talet märkte man att män började intressera sig för sina barn och vill vara med och ta hand om dem. Det är inte ofta som männen tar på sig ansvaret för barnet vid en eventuell skilsmässa, men man ska ändå inte vara negativ till den förändring som faktiskt sker.¹⁷

Debatten under 70-talet, om man går närmare in på de kulturteoretiska inläggen som fanns, handlade det även om faderns förlorade statur, alltså om *den frånvarande fadern*. Fortfarande är man besviken över hur en del män flyr sitt ansvar som far.¹⁸ Det är inte alla män som flyr sitt ansvar, men fortfarande en stor del.

Johanson menar att det finns en *stark* och en *svag* variation av bilden av fadern. Den *starka* variationen faller in under den kristna mansrörelsens *Promise Keepers* budskap och i en mer auktoritär tolkning av faderns roll. Denna bild är en fader som vill ha total kontroll av sin familj och som kräver jämlikhet och ömsesidig respekt, men som ändå är den omhändertagande fadern. Den *svaga* fadern kan ses som den som skapar en atmosfär av trygghet och respekt, han ses som en jämlik och modern far.¹⁹

1.2 Tidigare forskning om Göran Tunström

Det finns en del forskning kring Tunström och hans romaner, då även *Juloratoriet*, men ingen har undersökt de far- och sonrelationen som återfinns. Forskningen har tittat på romanen ur bland annat religiösa synvinklar, romanens narratologi och man har även undersökt och lagt märke till hur Tunström liknar Lars Ahlin i sitt skrivande. Det kan tyckas konstigt att man inte gått in på förhållandet far och son i *Juloratoriet* innan, för det är ju ett speciellt förhållande de har till varandra. Under mitt arbete har jag inte så stor hjälp av den tidigare forskningen, just för att ingen har varit i närheten av det område som jag har intresserat mig för.

En avhandling som inriktar sig enbart på *Juloratoriet* är *Såsom i en spegel - En studie i Göran Tunströms roman Juloratoriet* (2002) av Anita Varga. Det är den andre doktorsavhandlingen som har gjorts om Göran Tunström. Hon tittar på romanen som en konstnärlig text ur ett fenomenologiskt, strukturalistiskt och hermeneutiskt perspektiv.

---

¹⁷ Ib., s. 335

¹⁸ Thomas Johansson öFadern som försvannö i Claes Ekenstam (red) *Sprickor i Fasaden ö Manligheter i förändring*, Hedemora, 2001, s. 163

¹⁹ Ib., s.171

narrativa strategier, delvis realism och fantastik, idyllens diskursen och den metatextuella strategin i romanen.

Stina Hammar utgångspunkt i *Duets torg: Göran Tunström och tankekällor* (1999) är att skapandet och språket är en sorts utlöpare av ötankekällorö och dessa är relaterade till fadern och fadersförlusten. Det är en tematisk studie med hela Tunströms författarskap som objekt och hon inriktar sig inte på något speciellt verk av honom utan hon tar upp både hans romaner och hans diktning. Hennes perspektiv är förankrat i livsåskådningsfrågor.

I Anders Tyrbergs bok *Anrop och ansvar: berättarkonst och etik hos Lars Ahlin, Göran Tunström, Birgitta Trotzig, Torgny Lindgren* (2002) tar han upp det bibliska kallelsemotivet. Tyrberg menar att all etisk kommunikation har en etisk dimension som inbegriper både författaren och läsaren. I hans kapitel om Tunström beskriver Anders Tyrberg vägen från berättelse till bekännelse i hela Tunströms författarskap. Han visar även hur Tunström har ett etiskt förhållningssätt och en livs- och människosyn som liknar Lars Ahlin väldigt mycket. Tyrbergs artikel "Att berätta ett jag: narrativitet och identitet i Göran Tunströms författarskap" är en narratologisk studie.

I sin artikel "Fra Sunne till Darjeeling. Göran Tunström: Juloratoriet" i *På Litteraere Lekeplasser: Studier i Moderne Metafikssonsdiktning* studerar Hans H. Skei *Juloratoriet* som en metaroman, då den fokusera på förhållandet mellan verkligheten och diktandet.

Skans Kersti Nilsson har skrivit en avhandling om Tunströms Sunneromaner, *Det förlorade paradiset - En studie i Göran Tunströms Sunneromaner*. Nilsson går igenom Tunströms Sunneromaner som är några av hans viktigaste verk. Innan hennes avhandling kom hade man inte sett dessa som en helhet, utan man hade behandlat dem som olika romaner. Man kan se att det är sammanhängande på olika sätt, i bland annat den första boken *De heliga geograferna* (1973) beskrivs Sunne som Paradiset, medan i den sista av Sunneromanerna *Tjuven* (1986) går Sunne under. Bibelns typologi genesis och apokalyps spelar en stor roll i romanerna och det visar Nilsson i sin avhandling.

Nilsson tittar på apokalyptiska drag i *Juloratoriet*, hon tittar även på den försoningsvandringen som finns i *Juloratoriet* och *Tjuven*. Nilsson visar på att dessa vandringar har paralleller till varandra fast det är i två olika romaner.

Trots att Tunström har skrivit så många böcker av alla dess slag och det har gjorts mycket forskning kring honom och hans böcker så har man ändå inriktat sig på liknande saker, man har bland annat tittat på likheter med Lars Ahlin och narratologin i romanerna. Det man inte gått närmare in på är de far- och sonrelationer som återfinns i *Juloratoriet*. Man kan fråga

2. Relationerna far och söner emellan

Aron och Sinder har ett mycket speciellt förhållande till varandra. De försöker bearbeta detta och under bearbetningen märker man att de glider ifrån varandra och ingen gör något för att förhindra det. Båda två går in i vars en annan värld helt olik den andres och försöker leva där för de tror att det är den bästa av världar. Både Aron och Sidner blir sjuka av sorg, men de klarar av sorgen på olika sätt. Sorgen är också det som de har gemensamt och det är det som skiljer dem från Eva-Liisa. Hon klarar sig undan sorgen och glömmer allt som har hänt ganska fort, vilket kan bero på att hon är liten när det händer. Det märker både Aron och Sidner när de är på väg att flytta in till Sunne och de ser henne äta äppelringar, sitta och vänta på flyttlasset "- [h]on har redan... ó Ja. Hon har glömt. Hon kommer att glömma, men du och jag..."²⁰ När man läser detta förstår man att de inte kommer att glömma vad som har hänt. De sörjer Solveig mest av alla är egentligen de enda de har gemensamt, de kan inte glömma det och de vill heller inte göra det.

Precis som Aron är Sidner den frånvarande fadern, men det är inte självvalt. Han blev inte frånvarande för att Aron var det, utan de hade två helt olika utgångspunkter i sitt liv och två olika saker som gjorde dem frånvarande. Det man ändå kan se som en gemensam grundsak som gjorde dem till frånvarande fäder var Solveig. Sidner får inte träffa Viktor och han får heller inte veta att han har en son. Han får inte heller vara med i hans uppfostran, eftersom den tar Fanny helt och hållet hand om på egen hand.

Även Torin och Gary har en speciell relation till varandra, men helt andra utgångspunkter än vad Aron och Sidner respektive Sidner och Viktor har. Skillnaden är att det är Torin som tror att han är fadern och utifrån det vill han ha en relation med Gary. Om han hade vetat sanningen så hade det säkerligen sett annorlunda ut.

2.1 Aron

Aron är en kärleksfull man mot sina barn och sin fru, men han lever sitt liv genom Solveig. Han älskar henne mer än något annat, han avgudar henne och den mark hon går på.

---

²⁰ Göran Tunström, *Juloratoriet*, Stockholm, 1996, s. 25

inte densamme, han förlorar livsglädjen och det leder med gården utan han försummar den totalt. Att han försummar gården och glömmet helt enkelt bort den kan man se när Solveig dött. Han vandrar rundor, ser hur gården allt mer förändras ju längre tiden går och han gör inte något; "[E]n gång var han en som borde ha satt upp nät. En gång har han varit en som haft ivriga fingrar."²¹ Aron kan inte förmå sig att göra saker som behövs göras. Innan ville han arbeta, han hjälpte Solveig i hennes trädgårdsland och tog hand om gården i stort, men det slutar med att de säljer gården och flyttar in till staden där han blir vaktmästare på hotellet.

Efter det att Solveig dör blir han den frånvarande fadern och han finns inte där för barnen längre. Hans livsenergi är borta, han gör det han ska göra, men utan glädje och han gör inte så mycket mer än det som begärs av honom. Både Sidner och Eva-Liisa får klara sig själva, de får tar hand om varandra, fast det är mest Sidner som tar hand om Eva-Liisa på grund av åldern. Aron liknar inte den frånvarande fadern som Torbjörn Forslid beskriver i sin bok *Varför män - om manlighet i litteraturen*, det vill säga han är inte frånvarande på grund av något arbete, utan på grund av sin sorg och sin längtan efter Solveig.

I alla tider har det varit modern som har uppfostrat barnen, fadern har haft lite med det att göra och "[i] faderns frånvaro föll det alltså på modern att fostra sönerna till män".²² I detta fall faller det på Sidner att fostra sig själv och sin syster eftersom det inte längre finns någon moder med i bilden. Man kan även se Aron som en far som flyr undan. Han är inte den fadersgestalten han kanske borde vara.²³

Aron ser Solveig överallt, till exempel när de ska flytta är hon där och håller på att klä på sig. I källaren på hotellet där han jobbar och även i bostaden när han står och kokar kläder för att tvätta dem så dyker hon upp, men han får aldrig titta på henne: "- Vänd dig inte om, säger Solveig. [...] ó Får jag se på dig nu, Solveig? [...] ó Det är inte tid än."²⁴ Det känns som om han borde förstå, men för honom finns hon överallt och hon är totalt levande. Han åker till och med till andra sidan jordklotet för att han tror att han har fått kontakt med henne, när det egentligen är Tessa. När han inser att det inte är Solveig tar han livet av sig och samtidigt överger han Eva-Liisa och Sinder.

Det är Aron och Sidner som känner saknad efter Solveig, de vill ha tillbaka henne, men av olika anledning. Båda älskar henne, men på helt olika sätt. Aron vill ha tillbaka henne för att

---

²¹ Tunström, s 21

²² Forslid, s. 54

²³ Ib., s 54

²⁴ Tunström, s 125

allt och utan henne så fungerar inte han som vanligt. Moderskärlek är en stark sak. Man skulle kunna tro att det skulle finnas konkurrens mellan dem om hennes kärlek, fast hon är död. Det känner man inte av och det beror på att efter hennes död lever de i helt olika världar. Aron blir sjuk på en gång och kommer då in i sin egen värld, medan Sidner inte blir sjuk på en gång utan sjukdomen växer fram hos honom. När man läser *Juloratoriet* märker man att han är sjuk först när han blir inlagd, men han kommer ändå ganska fort in i en egen värld, vilket han gör redan när han börjar den nya skolan.

Aron är bonde och i början av 1900-talet såg man honom som den äkta och kraftfulla manligheten. Det var då ett rastänkande och en negativ syn på urbaniseringen började göra sig gällande. Redan då fanns det skillnader mellan dem som bodde i staden och dem som bodde på landet. Bonden sågs som hetsig, orolig, vandringslysten, självmedveten och handlingskraftig. Tidigare ansågs detta inte så positivt, men den synen förändrades efter hand. Bondefolket sågs både ha krigarlyne och ett demokratiskt sinnelag. I 1800-tals skrifter om bönder togs egenskaper som flit och försvarsvilja, men även passivitet och självuppoffring fram. Men man använde sig även av ord som mod, fasthet och målmedvetenhet för att beskriva de svenska bönderna.²⁵

En fråga som man kan ställa sig är om synen på bönder passar in på Aron och gör honom till dåtidens idealbonde och sedan till en idealman eller inte. Från början är han helt klart det, men det förändras i takt med att hans liv förändras. Han är den starka mannen som sköter gården och försörjer sin familj, men detta är när Solveig lever. När hon dör fortsätter han att försörja familjen, men han är inte längre den starka mannen, som går rakryggad, och den självmedvetna mannen som tar hand om problemen som kommer i hans väg. Det tycks som om han har absolut ingen självbehärskning kvar, han faller och visar sig svag inför andra och han tar sedan sitt liv och då är han fegare än någonsin, för att vara den typiska idealmannen. Solveig är hans allt och när hon försvinner så rycks den världen från honom och han rasar samman.

Om man ska försöka matcha in Aron i Connells teori om olika maskuliniteter så är Aron en variant av den delaktiga mannen. Han respekterar sin fru, både innan hon dör och efter, han skulle inte bruka våld mot någon, varken sina barn eller någon annan i sin närhet. Man

---

²⁵ Ann-Catrin Östman öBondenö i Jörgen Lorentzen och Claes Ekenstam (red) *Män i Norden ó Manlighet och modernitet 1840-1940*, Möklinta, 2006, s. 85

han hjälper till i hemmet och utanför.²⁶ Men när Solveig
inte med samma glöd och livsglädje längre.

Lennèer-Axelsson skriver om hur mannen kan reagera på en skilsmässa från en kvinna och det stämmer till viss del överens med hur Aron reagerar. Han börjar inte slåss eller så och han visar verkligen sina känslor, men kanske lite för sent. De har ett kärleksfullt förhållande och han uppskattar henne, men man kan se hans beroende av henne tydligt efter hennes död. Att han säljer gården är ett tydligt tecken och att han ser henne vid olika tillfällen. Det är inte konstigt att han reagerar som han gör, de var kära i varandra och delade ett liv. När Solveig plötsligt dör gör det svårt för Aron att gå vidare med sitt liv. Han vet helt enkelt inte hur han ska göra för att kunna leva utan sin andra halva.

2.1.2 Sidner

Sidner är som jag skrivit ovan den sökande sonen. Han söker efter sin far och sin mor, men framförallt söker han efter att hitta sig själv. Han vill hitta den han verkligen är, fast han vet inte riktigt var han ska leta. I Connells analys är även Sidner den delaktiga mannen, precis som Aron. Sidner är mycket hjälpsam och han vill bara väl när han gör olika saker, han skulle heller aldrig bruka våld mot någon, vilket jag tar upp mer längre fram i min analys.²⁷

Något som speciellt utmärker Sidner är att han försöker hålla sig fast vid sin mamma väldigt länge och att han inte kan inte släppa henne ifrån sig. Sidner kan ses som en flygande man som Robert Bly beskriver i *Järn Hans ó En bok om män*. Den flygande mannen är en komplicerad person och ett bra exempel på en sådan är *Peter Pan*. Han vill till exempel undvika jordisk föda och det är en drömmande person. De kan utsättas för tillstånd av övergivenhet som är speciellt svåra för dem och ö[d]en flygande mannen tycker vanligtvis om kvinnor, men krymper gärna henne så att han kan stoppa henne i en butelj och bära henne med sig.²⁸ I början innan de flyttar in till staden vill han spela skivan med Julatoriet, men tappar den så att den går sönder. Han behåller bitarna innanför jackan en väldigt lång tid framöver och på så sätt bär han henne med sig var han än är. Citatet stämmer inte helt överens med Sidner, men passar ändå in på att han kan bära med sig henne överallt. Det som stämmer överens en del är hur pojken kan känna sig, övergiven och ensam. Precis som Aron söker han efter Solveig, men han går inte så långt som att han tar sitt liv för att han inte finner henne. Han kämpar på trots att han blir sjuk och inlagd.

²⁶ Connell, s. 103

²⁷ Ib., s 103

²⁸ Robert Bly, *Järn Hans ó En bok om män*, Västerås, 1991, s.80

er är att han blir sviken av många i sin omgivning, inte av Fanny, den kvinna som han får en son tillsammans med. När man läser Juloratoriet får man intrycket att Sidner skulle tro att det skulle kunna bli något mellan dem, att de skulle leva tillsammans och uppfostra sonen tillsammans. Han kunde inte ha mer fel än så, Fanny låter honom inte träffa sin son eller ens veta att han har en och även detta är en anledning till varför han blir sjuk.

Sidner har sin bästa kompis Splendid och han är den enda som inte sviker honom och som hjälper honom genom vardagen. Det är han som får Sidner att fortsätta med sitt liv i den verkliga världen. Det är ofta män som når dit Sinder nått och de män som innan ofta var glada och tursamma som kan komma att åka utför i sitt liv och skiljas från sina vänner.

öVägen nedåt och utför isolerar vanligtvis den unge mannen från hans högtflygande kamrater och från deras stöd och gör honom medveten om en depression som kan ha funnits inom honom i årtal utan att han märkt det²⁹

Sidner är deprimerad och det svaret får man tydligt när han blir sjuk och läggs in. Innan allt hände att hans mor dör och han blir sjuk så var han en glad och lycklig man. Han hade sin familj och den hade han tur med, men sedan gick det utför för honom. Han skriver i sin bok till sin son, öSmekningarö, om sina känslor och om att inte få träffa sin son. Han skriver den så att Viktor ska veta vad som hänt och på ett vis är det hans sätt att förklara vad som hänt och gå vidare. Innan Sidner åker utför så är Splendid där för honom, han hjälper honom så gott han kan och så länge han kan, men tillslut går det inte längre.

Att Sidner har blivit sviken en del gånger genom sitt liv har gjort honom starkare, men när han blev sviken och övergiven av sin far och när han inser att han verkligen har blivit sviken av honom tar det starkare och hårdare på honom än något annat. När han är sjuk och skriver "Smekningar" skriver han om det sveket och samtidigt som han är sviken så ber han om förlåtelse för sina tankar om det: "Såg inte pappa Eva-Liisa och mig? Nej!!! Han drog sig tillbaka till Mamma och lämnade oss. Det är vad han har gjort, Gud förlåt mig!"³⁰

Sidner är starkare än man tror, han fortsätter att vara den sökande, men han klarar sig undan rätt lindrigt. Han kommer ut från sinnessjukhuset och tar tag i sitt liv. Under tiden som han har legat där har han läst brev från Tessa och nu när han kommer ut därifrån och

---

²⁹ Ib., s. 95

³⁰ Tunström, s. 235

enne, för att ställa allt till rätta och göra rätt för sig efter

Hans beslut att ställa allt tillräta börjar växa fram när han fått ett brev från Judith Winther, en kvinna som känner Tessa väl och som skyddar henne och tar emot hennes brev från Aron. Sidner kände sig besviken på sin pappa för att han gjorde som han gjorde mot henne, han kan inte förstå varför han gjorde det och vill nu bara försöka ordna upp det så att hans känslor mot sin far kanske blir annorlunda: han "[k]ände stor ledsnad mot pappa som gjort henne så illa".³¹

Att han tar detta på sig och åker till andra sidan jordklotet gör Sidner till inte en helt vanlig son. Visst är han vuxen när han gör det, men han försöker på något sätt ändå skydda sin far och på ett annat sätt hjälpa Tessa. Detta är inte första gången han skyddar någon och han gjorde likadant mot Eva-Liisa när deras mor dog för då slängde han sig över henne för att hon inte skulle se något av det som hände.

Fast Sidner är otroligt stark och vill skydda andra människor så är han också rädd. Han skyddar sig bakom påhittade historier. Det märker man när han skriver alla uppgifter i skolan och de handlar Bach. Han gör det för att på något sätt hålla fast vid Solveig, för att hon inte ska försvinna.

Han inte bara skyddar folk, han hjälper dem också, om han kan. Detta kan man se när han i sin dröm ska hjälpa Stollen ut från buren på sinnesjukhuset. Han tar hjälp av Splendid och Selma Lagerlöf, fast det bara är en dröm så vill han ändå hjälpa till.

Thomas Johanson skriver i *öPappor och deras papporö* och hur sonen kan utveckla en annan identitet för att inte likna sin far och hur det kan komma upp en rädsla för att inte likna honom för mycket.³² Man kan se att Sidner har en helt annan identitet än sin far och trots flera motgångar i sitt liv kämpar han vidare. Han är mycket starkare än sin far, han försöker göra något åt det som händer och det som har hänt, han vill alla väl och tänker inte bara på sig själv. Han utvecklar inte en annan identitet för att han känner rädsla för faderns identitet, utan för att han är starkare som person. Hans identitet är i naturen helt olik sin far och det skulle vara svårt för honom att utveckla en likadan. Sidner är den sökande, hjälpande, starka sonen, men ändå den rädda sonen.

---

³¹ Ib., s. 232

³² Thomas Johansson, *öPappor och deras papporö*, i Claes Ekenstam (red), *Rädd att falla ó studier i manlighet*, Stockholm, 1998, s. 319-323

itt, fast det finns även likheter mellan dem. Bara det att det är de som blir drabbade av saknaden och sorgen efter Solveig. Det är de som blir sjuka av sorg och blir helt handlingsförlamade av det. Aron lyckas inte ta sig ut ur sorgen och saknaden, medan Sidner gör det och det är den största skillnaden mellan dem. Han är den starka av de två, men det märker man inte från början utan det kommer mot slutet när han lyckas bli frisk och åker till andra sidan jordklotet för att reda upp saker som hans pappa har ställt till med.

En stor skillnad som man märker mellan dem, har att göra med den största likheten dem emellan, deras sorg. Arons sorg går så långt att han ser Solveig överallt, hon till och med "flyttar" med dem in till Sunne, men det är bara han som ser henne. Sidner gör inte det fast han saknar henne lika mycket och blir sjuk av sorg. Att det är skillnad på deras sorg kan ha att göra med att de hade olika relationer till Solveig. Det är en man och en son och självklart kan man då inte känna samma sak och då ser även sörjandet olika ut.

Det man också märker tydligt när det gäller Aron och Sidner är att efter Solveigs död kan de inte knyta kontakt igen. De har ett vardagligt förhållande med varandra där de pratar vanliga saker, men de går inte in på djupet med något, utan de talar om hur Eva-Liisa kanske fått mässlingen, hur en man försöker lura till sig sprit av Sidner och andra vardagliga saker. De kan inte visa sin kärlek för varandra för saknaden är för stor och då låter de hellre bli och är tysta.

"Krypord dem emellan. Vintern igenom trevar sig orden fram till stängslet som finns i dem båda. Gång på gång försöker de nå fram till ett leende, till ett plötsligt smällande av vingar, av flykt rakt upp i luften. Men det går inte. De är båda upptagna av de starka bilderna"³³

Men utöver kryporden kan de inte nå fram till varandra. Eftersom man inte vet så mycket om deras förhållande innan allt hände kan man inte med säkerhet säga att de hade ett bra förhållande eller inte. Intrycket man får av att de hade ett bra förhållande när man läser romanen och man märker tydligt att den kontakten inte kommer tillbaka, utan det är något som har försvunnit. Att de inte kan knyta kontakt med varandra igen märker man också när Aron tar sitt liv. Då försvinner den chansen för dem båda två. Detta gör det svårt för Sidner

---

³³ Tunström, s.46

2.2 Relationen Sidner och Viktor

2.2.1 Sidner som far

Även Sidner är den frånvarande fadern, men det är inte självvalt. Det man kan se som en gemensam grundsak som gör dem frånvarande är Solveig. För Sidner är det även Fanny som gör honom till den frånvarande fadern och gör att han inte får träffa sin son. Eftersom inte Sidner är närvarande av olika anledningar under Viktors uppväxt så får Fanny ta hand om den. Forslid pekar på att tidigare så var männens roll patriark och familjens överhuvud, men när samhället moderniserades så drog man paralleller mellan mannen och arbetet och då fick kvinnan stiga in och ta större ansvar och "[i] faderns frånvaro föll det alltså på modern att fostra söner till män".³⁴ Detta stämmer väl in på Fanny, men det hon gör är att ta bort Sidners rätt att få vara med och uppfostra Viktor. Det är inte hans frivilliga val, hade han fått bestämma så skulle de leva ihop och uppfostra Viktor tillsammans. Sidner får uppfostra sig själv och sin syster, han vet hur det är att vara utan både sin mor och sin far. Han vill inte att detta ska hända Viktor, men omständigheterna och Fanny gör så att Viktor får vara utan en far. Sidner får från början inte reda på att han har en son, utan det är Selma Lagerlöf som berättar det för honom. När han väl får veta att han har en son, får han inte ha någon kontakt med honom och Fanny påpekar att det bara är hennes son, tills dess att hon dör.

Solveigs död följer honom genom hela livet och det är även det som gör att han blir sjuk. Han lämnar landet för att åka till andra sidan jordklotet och det håller honom delvis borta från sin son. Han vet nästan hela tiden att han har en son och han vill komma till honom. Han vill träffa honom, hålla hans hand och göra sådana saker som andra pappor gör med sina söner.

Samtidigt som han har saknat det som andra har haft med sina söner så har han ändå gjort massor av annat som han ansett vara viktigt, att ställa allt tillrätta och på något sätt få saker förklarade för sig, till exempel allt som har att göra med Tessa. Han gifter sig med Tessa, han börjar spela i kyrkan på Nya Zeeland. Han åker tillbaka till Sverige när han är redo, för det är ju inte det lättaste att veta att man har ett barn och det är svårt för honom att veta vad han ska göra och inte göra.

---

³⁴ Forslid, s.54

Sidner, både som son och som far är att han är hjälpsam. När han är ute och går med sin son i slutet av romanen och de ser Torin och Härliga Birgitta säger han till Viktor att inte berätta det för någon, Torin sitter egentligen i fängelse, men då och då rymmer han och de har nu hittat deras gömställe.

Sidner hjälper ju även Tessa att komma tillbaka till verkligheten. Efter Arons svek blir hon sjuk och är förvirrad vem Sidner var när han kom ner och det visar på att han verkligen inte är den själviska typen, till skillnad från Aron, som den mesta tiden bara tänkte på sig själv och Solveig.

2.2.2 Viktor

Viktor är precis som sin far den sökande sonen och den han letar efter är sin far, men han söker efter sig själv. Från början tänker han inte så mycket på det, men efter hand märker man att sökandet ökar mer och mer. Han undrar mer saker om sin far och han frågar Fanny, men hon svarar inte riktigt på det. Hon vill ha honom för sig själv och det märks tydligt när sedan Viktor och Sidner möts. Sidner skickar brev till Viktor, men Fanny tar breven och låter Viktor aldrig få veta att han har fått några. För att hålla Viktor så långt borta som möjligt från allt som har med Sidner att göra vill hon inte att han ska besöka dem som känner och har något med honom att göra. Viktor får till exempel inte besöka Sleipner, inte heller Beryl Pingel, damen som passade Sidner när han var liten. Viktor besöker till en början dem ibland, men eftersom inte Fanny gillar detta så slutar han med det. Anledningen till att Fanny inte uppskattar att han besöker de är för att hon inte anser att det är fina nog för dem.

Utifrån Johanssons text öppnar och deras papporö om fadern och sonen och hur sonen kanske utvecklar en annan identitet,³⁵ ser man att Viktor och Sidner är väldigt lika på det sättet att de söker efter något eller någon. Man får inte uppfattningen att Viktor försöker att utveckla en annan identitet än sin far utan det är snarare tvärtom. Han vill veta vem det är som är hans far, han vill känna en tillhörighet med honom, han vill helt enkelt likna honom. Han gör mycket för att komma en far nära och för att han ska få en far.

Forslid tar upp myten Telemachos och när han talar om Peter Kihlgårds *Anvisningar till en far*, där en bild av en sentida sökande son beskrivs och man kan då se att Viktor är väldigt

---

³⁵ Johansson, 1998, s 319

av den sökande sonen, Odysseves son.³⁶ Deras liv och efter den försvunne och frånvarande fadern och det vet Viktor i och med att han och Fanny läser om myten. När hon påpekar detta så kan han inte glömma det och det får hans tankar att börja snurra i huvudet. Han vill att hela deras liv ska vara som i myten och han börjar bjuda in män, friare, på te och fester. För Telemachos mor Penelope, hade många friare och då måste ju även Fanny ha det. Även Sidner är lik Telemachos, båda är den sökande sonen, men där slutar likheten för honom med myten. I sin familj är Sidner den som är mest lik någon i myten. Det finns inga likheter mellan Penelope och Solveig. En liten likhet kan man finna mellan Aron och Odysseves, det att båda är borta från sina barn. Medan Odysseves kommer tillbaka så försvinner Aron för alltid.

Precis som sin far och farfar tillhör Viktor den delaktiga mannen, så långt som vi lär känna honom, i hans ungdomsår.³⁷ Då vill han bara väl, han är hjälpsam och man ser verkligen att han respekterar kvinnorna i sin omgivning. Även sin mor respekterar han, men bara till en viss gräns. När han märker att hon lever sina drömmar genom honom och att hon inte låtit honom veta av sin far så tar han ett steg tillbaka och tar avstånd från henne, men han blir inte elak eller så, han respekterar fortfarande henne som sin mor, men inte mycket mer.

Viktor är Fannys kärleksbarn och det berättar Selma Lagerlöf för Sidner när hon även berättar att det är hans son. Genom Viktor får hon allt hon vill ha. De lever ett speciellt liv, hon uppfostrar honom så att han verkar finare än de andra, de dricker te och inte kaffe, som många andra dricker. Man märker att hon lever sina drömmar genom honom och Fanny har många drömmar för Viktor. Hon vill att han ska bli en stor konstnär, att han ska läsa i Stockholm och när han är klar där ska de flytta till Paris och fortsätta hans karriär. Hon ramar in hans tavlor, med gulddramar och placerar lampor över dem så att de skulle lysas upp och synas. Detta är Fannys fantasivärld, det är hon som har dessa drömmar om berömmelse och hon försöker få det genom Viktor. Han får Fannys fulla beundran och den uppmärksamhet som många barn vill ha, men för Viktor finns även negativa saker med det. Han känner sig fången hos Fanny och allt hon gör med honom, till exempel. Hon vill fotografera honom framför staffliet så att dem har det färdigt för hans kommande karriär och Viktor ser att det är fel: "jag var ett barn och hade ingen aning om vilken fånge jag höll på att bli i hennes föreställningsvärld".³⁸ Efter ett tag känns det dumt för honom. Fanny skryter

---

³⁶ Forslid, s. 55

³⁷ Connell, s. 103

³⁸ Tunström, s. 322

visa upp målningarna för alla andra och det gillar inte de känsla inom honom.

För att komma bort från Fanny och hennes våld så gick Viktor sin egen väg. Istället för att fortsätta med målandet så börjar han spela instrument och började sedan dirigera. Han sluter cirkeln genom att genomföra konserten Juloratoriet i Sunne, som skulle ha hänt innan Solveig dör.

2.2.3 Sidner och Viktor

Sidner och Viktor får givetvis ett mycket speciellt förhållande till varandra, de har aldrig träffats och inte heller så har det haft någon kontakt med varandra, vilket Fanny har sett till. Trots ett liv åtskilda så finns det ändå likheter mellan dem, de är båda den sökande sonen. Båda ville veta mer om vem de är. När de väl träffas måste de lära känna varandra och ta igen de cirka femton år som de har förlorat.

I slutet av romanen märker man ett avståndstagande mot Fanny från Viktors sida och när väl Sidner kommer in i bilden så klipps navelsträngen mellan Fanny och Viktor av. Han tar tag i sitt liv och man märker att han kommer att bestämma själv. Han vill inte längre vara "[í] en burfågel på en sammetspinne."³⁹ Han är tyvärr i hennes våld helt och hållet under hela sitt liv. Från början är Viktor nöjd att bara vara med sin mor, men när Sidner dyker upp och när Fanny påpekar likheten med Telemachos så vill Viktor något annat, han känner att det är något som fattas.

Fast de har varit ifrån varandra så pass länge så finns det ändå kärlek mellan dem, de vet på en gång att de är far och son och den kärleken som finns mellan "vanlig" far och son finns hos dem.

Båda är den sökande sonen, Telemachos, men det är den största av de likheter som finns mellan dem. De har levt väldigt olika liv, Sidner fick klara sig själv, han hade ingen. Viktor däremot har sin mor, men bara för det så är det ingen dans på rosor.

2.3 Torin och Gary

Torin och Gary har ett minst sagt speciellt förhållande till varandra, om man nu kan kalla det för ett förhållande. Torin vet om att Gary finns, han betalar underhåll för honom till hans

---

³⁹ Ib., s.326

ans pengar är det enda som betyder något och det enda

En dag så beslutar Torin sig för att han ska träffa Gary och att de ska åka på en utflykt, men inget kan gå mer fel än så. Det enda han vill är att de ska träffa varandra, som far och son. Hans drömmar går till Gary, hur de leker tillsammans och hur de firar Garys födelsedag tillsammans. Även inför andra så berättade han vitt och brett om Gary och hur han var och inte var, hur han var duktig på att lära sig saker. Torin fantiserar om att Gary också kommer att komma till Amerika, bara för att han är så duktigt som han är. Man märker att han är en stolt far, precis som alla fäder är när det gäller sina söner. Det enda Torin vill ha är en relation till sin son, han vill bli kallad pappa och att de skulle göra saker tillsammans, men inget blir som han har tänkt sig. Gary är en taskig och odräglig pojke. Han tar bara emot godiset som Torin har med sig och sedan bryr han sig inte längre. När Torin går fram och pratar med Gary och låter honom veta att han är hans pappa så att de ska kunna få en far- och sonrelation till varandra, så vill Gary inte veta av honom och förnekar honom: ö- Hej, Gary. Jag är din pappa. [í] ó Du är inte min pappa, sa Gary. ó Jovisst är jag det[í].⁴⁰ Då förstår man att Gary vet att Torin inte är hans pappa och att Torin inte betyder något för honom utan han finns helt enkelt inte för honom. Han vet inget om Torin och han kallar honom för tjuvgubbe och är allmänt taskig och ful i munnen. Fast Gary inte vill kännas vid honom och fast inte Torin är fadern, men det vet han inte om ännu, så ser ändå Torin likheter mellan dem. Den fulheten som Gary har finns även hos Torin, enligt honom själv.

Det speciella med deras förhållande är att de inte är far och son. Torin blir lurad av Garys mamma öZetterbergsjäntanö att tro att Gary är hans son så att han skulle betala för honom. Att Gary inte är Torins son får han veta när han sitter i domstolen och åtalad för kidnappning av Gary. Han lurar med sig honom, han lovar att han ska få bakelser, men tar honom med sig till Sunne. Han gör det inte för att vara elak, utan för att han vill vara med honom, sin son, han vill bara vara snäll och låta Gary åka bil. Han planerar aldrig att han ska ta honom med sig, utan det kommer som ett infall att han gör det.

När de väl kommer till Sunne så gör han allt för att det skulle vara bra mellan dem. Han är missnöjd med sig själv att det är ostädat och inte varmt i huset. Han ser då att det inte är ett ställe för ett barn. Gary kissar på sig för att han blir så rädd när han vaknar upp utan att känna igen sig så vill Torin bara hjälpa honom. Då bryter paniken ut och Gary börjar skrika. Torin gör inget ont, han vill bara väl och det enda som han gör som han kanske inte skulle

---

⁴⁰ Tunström, s. 189

nen, så att pojken inte skulle skrika när det knackar på
a att han var där, han vill bara för en stund vara med sin
son som han annars inte fått träffa.

Om man tittar på deras förhållande innan det kommer fram att det inte är en far- och sonrelation de har så är Torin den frånvarande fadern, han är inte där han ska vara. Hans situation är väldigt lik Sidners och Viktors. Precis som Sidner är inte Torin välkommen att vara pappa, han har gjort sitt och nu behövs det bara pengar för att kunna ta hand om barnet. Pengar som Garys riktiga fader inte har behöver de få det från Torin, därför lurar de honom. Han har bara sig själv och är inte så dyr i drift, så ett barn skulle han ha råd med. Eftersom Torin är en god människa och tror inte att någon skulle kunna lura någon på det sättet så tror han givetvis på Garys mor. Varför skulle man ljuga om en sådan sak?

Torin är den sökande fadern, han söker efter sin son, som han har i drömmarna och hoppas på att finna. Han finner en son, det visar sig att det inte är hans och det är absolut inte den son som han har i sina drömmar. Han kan inte bli mer besviken än han blir, men innan han får veta att Gary inte är hans son så älskar han honom ändå. Det är ju ändå öhansö barn.

Även Torin tillhör den delaktiga mannen, han är snäll, hjälpsam, respekterar kvinnorna i sin omgivning, även kvinnor utan för omgivningen.⁴¹ Att han respekterar kvinnor ser man tydligt när Garys mamma kommer till honom första gången, han ifrågasätter inget och inte heller när han måste betala för barnet, han tror blint på de hon säger. Härliga Birgitta är en annan kvinna som han respekterar mer än något annat, henne älskar han och han skulle nog göra vad som helst för henne.

Gary däremot är svår att sätta in i analysen, men på något sätt ser jag ändå honom som den delaktiga mannen, fast han följer ändå inte ökravenö fullt ut. Han är varken en underordnad eller en hegemonisk manlighet och jag är lite kluven när det gäller honom, för egentligen passar han inte in på någon av de olika manligheterna.

Torin får åka in i fängelse och han ska få pengarna tillbaka som han har blivit lurad på, men han anser att det inte hjälper honom; ö[p]engar ger mig inte livet tillbakaö.⁴² Han har inget kvar längre, ingen son. Hans drömmar har försvunnit och något liv har han heller inte kvar. Det enda som finns kvar för honom är Härliga Birgitta och det är till henne han rymmer någon gång om året för att sedan komma tillbaka till fängelset. Första gången han gör det så blir alla förvånade, han ska ju snart få komma ut ur fängelset, men när han sedan

---

⁴¹ Connell, s.103

⁴² Tunström, s. 213

PDF
Complete

*Your complimentary
use period has ended.
Thank you for using
PDF Complete.*

[Click Here to upgrade to
Unlimited Pages and Expanded Features](#)

a så blev de ganska lugna, han är ju en harmlös man.

Birgitta, som gör att han lever vidare, han och Härliga

Birgitta förstår varandra. Det finns kärlek och förståelse mellan dem och när de är på sin hemliga plats så kan inget störa dem och inte heller kan deras värld rubbas.

... så fastnade jag verkligen för den och tyckte att det skulle bli intressant att undersöka just de relationer mellan fäder och söner som finns i romanen. Alla de relationerna som finns är både lika och olika varandra. Det finns ett och samma spår som löper genom hela romanen och det finns även mellan alla relationer och det är Solveig. Hon binder samma dem alla utom Torin och Gary för där är det andra aspekter som binder samman dem.

Hon gör så att Aron blir sjuk av sorg och inte kan ta hand om barnen eller behålla gården. Hela tiden finns hon där och tittar på honom över axeln, hur det går för honom och barnen, om de klarar sig eller inte. Det går bra för Eva-Liisa, för Sidner går det sådär, han blir sjuk, men klarar sig ur krisen, medan det för Aron inte fungerar alls. Han klarar inte av krisen och tar sitt liv. Det är hon som gör honom till den frånvarande fadern.

Alla pappor i romanen, Aron, Sidner och Torin är den frånvarande fadern. De finns där inte för barnen på grund av en eller annan orsak. Aron för sin sorg och saknad, Sidner för att han inte får och Torin för att han inte får och för att det egentligen inte är hans son så den relationen är ju lite speciell, jämfört med de andras.

De är alla även på något sätt sökande, Aron vet vi vad han söker efter, Solveig. Sidner söker upprättelse för sin pappa och sin familj. Han söker även efter sig själv och sin son. Sig själv söker han efter hela livet och finner sig själv mer och mer efter det att han kommit ut från sjukhuset, gör sin resa till Nya Zeeland och sedan kommer hem till Sunne igen. Torin söker efter sina drömmars son, hittar en son, men inte den han drömt om och som han hoppats att han skulle finna. Så likheter finns det absolut mellan alla och egentligen är det ganska så stora likheter mellan dem.

Man kan se att det finns lika mycket lycka som olycka i romanen, starten är väldigt olycklig och den olyckan ligger och gror i hela romanen. Sedan kommer vi till slutet och då knyts säcken samman genom Viktor som utför Juloratoriet och därmed avslutar Solveigs uppdrag som hon skulle genomföra när hon var i livet, men inte hann med. Arons liv slutar inte lyckligt och han är egentligen den enda som det slutar riktigt illa för, både som far och som man. Han förlorar allt, sin fru, gård och sina barn och han förlorar även sig själv.

Sidner klarar sig, olyckan kommer in i hans liv, men den försvinner och lyckan kommer för honom. Han förlorar sig själv ett tag, men hittar tillbaka och hittar då sin son och en kvinna som han kan älska och som älskar honom tillbaka. För Torin går det både bra och dåligt. Han blir lurad att Gary är hans barn och betalar för honom, han hamnar i fängelse,

livet, Härliga Birgitta. De lever lyckliga när de är
gelset för att kunna vara med henne.

Sedan har vi Viktor och om honom vet vi egentligen bara vad som händer när han är barn, vi får bara kort veta om hans vuxna liv. Under hans barn- och tidiga ungdomsår är han inte lycklig. I början när han inte förstår allt som händer runt omkring honom och innan Fanny börjar pusha på honom om målningen så är han lycklig. När detta händer så försvinner glädjen för det och när sedan Sidner kommer tillbaka in i hans liv så är det han som gör honom lycklig och inte Fanny som det tidigare var. När han sedan är vuxen kan man ana att han har det bra, han har barn och han får avsluta det påbörjade projektet i Sunne, Juloratoriet.

Det finns nästan lika mycket lycka som olycka i den här romanen, fast det händer väldigt olyckliga saker, mellan sönerna och deras fädrar. Deras relationer till varandra och omständigheter runt omkring så slutar ändå helheten lyckligt. Man får ett lyckligt intryck när man läser romanen. Intrycket man får, trots det som händer mellan dem alla och deras relationer så är det ändå lyckliga relationer, de har det trots allt bra.

När man har tittat närmare på relationerna så slås man verkligen av just den röda tråd som löper genom romanen. Det är den frånvarande och sökande fadern som är den röda tråden och det lyser igenom väldigt tydligt. Det är även en gemensam sak som gör dem till sökande och frånvarande och det är kvinnorna i deras liv och sorg.

En annan röd tråd som löper genom hela romanen är hur männen är, jag har satt in dem i Connells analys om maskuliniteter och då tillhör alla den delaktiga mannen. Han är hjälpsam, respekterar kvinnorna i sin omgivning och ingen av männen skulle bruka våld mot någon kvinna. Den som är svårast att sätta in i analysen är Gary, han vet man inte så mycket om utan man vet egentligen bara att han är en odräglig och elak pojke.

Så likheterna är större än jag trodde innan jag gick djupare in på ämnet och det har gjort att man har börjat fundera i de banorna när man läser andra böcker.

Bly, Robert, *Järn Hans - En bok om män*, Västerås, 1991

Connell, R.W., *Maskuliniteter*, Göteborg, 2003

Ekenstam, Claes, *Rädd att falla - Studier i manlighet*, Stockholm, 1998

Ekenstam, Claes öRädd att falla: gråtens och mansbildens sammanflätade historiaö i Vetenskapsrådet red. Anne Marie Berggren, *Manligt och omanligt i ett historiskt perspektiv*, Stockholm, 1999, s 157-173

Ekenstam, Claes, Johansson, Thomas, Kuosmanen, Jari, *Sprickor i fasaden - Manligheten i förändring*, Hedemora, 2001

Forslid, Torbjörn, *Varför män - om manlighet i litteratur*, Stockholm, 2006

Johansson, Thomas, "Pappor och deras pappor" i Claes, Ekenstam (red), *Rädd att falla - Studier i manlighet*, Stockholm, 1998, s.318-337

Johansson, Thomas öFadern som försvannö i Claes Ekenstam (red) *Sprickor i Fasaden ó Manligheter i förändring*, Hedemora, 2001, s 163-174

Lennéer-Axelsson, Barbro, *Männens röster - I kris och förändring*, Stockholm, 1989

Olsson, Bernt och Algulin, Ingemar, *Litteraturens historia i världen*, Stockholm, 2002,

Tunström, Göran, *Juloratoriet*, Stockholm, 1996

Östman, Ann-Catrin. öBondenö i Jörgen Lorentzen och Claes Ekenstam (red) *Män i Norden ó Manlighet och modernitet 1840-1940*, Möklinta, 2006, s. 77-111

<http://dblex.com/synonymlexikon/> 2008-01-22